

**Polugodišnje izvješće o provedbi provedbenog programa za 2021. godinu
Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike**

PREGLED STANJA

UPRAVA ZA RAD I ZAŠTITU NA RADU

Svjetska zdravstvena i gospodarska kriza uzrokovana pandemijom bolesti COVID-19 dodatno je ukazala na slabosti radnog zakonodavstva, koje se pokazalo nedostatno fleksibilnim u tako promijenjenim okolnostima života i rada, a što je dalo dodatan poticaj redefiniranju radnog zakonodavstva kao cilju koji proizlazi iz programskih i planskih dokumenata Vlade.

Također, iz Nacionalnog programa za suzbijanje neprijavljenoga rada u Republici Hrvatskoj 2021.-2024. i Akcijskog plana za provedbu istog, a koji je strateški dokument usvojen u veljači 2021. godine, proizlazi potreba za izmjenom Zakona o minimalnoj plaći, zbog čega se odmah krenulo u operacionalizaciju zadanih ciljeva za ovu godinu.

UPRAVA ZA TRŽIŠTE RADA I ZAPOSŁJAVANJE

Pandemija uzrokovana koronavirusom ostavila je trag na tržište rada zbog zatvaranja dijela gospodarstva. Pravovremenom uspostavom zaštitnih mehanizama u vidu potpora za očuvanje radnih mjesta značajno su ublažene negativne posljedice te je spriječen nagli porast broja nezaposlenih. Cilj je pomoću mjera politike zapošļavanja održati nisku stopu nezaposlenosti te doprinijeti rastu gospodarstva. Nadalje, u skladu s epidemiološkom situacijom i s potrebama gospodarstva kontinuirano se unaprjeđuju i prilagođavaju sve mjere tržišta rada i nastavlja se analiza stanja na tržištu rada i svih prijedloga socijalnih partnera u svrhu postizanja što veće učinkovitosti i adekvatnosti mjera.

UPRAVA ZA MIROVINSKI SUSTAV

Polazeći od podataka koji odražavaju stanje u I. mirovinskom stupu na dan 31. prosinca 2020. godine, a to je 1.241.085 korisnika mirovina u odnosu na 1.536.300 osiguranika (omjer 1:1,24), razvidno je da se mirovinski sustav nalazi u teškoćama, kao što je to slučaj i u većini europskih zemalja, kako zbog gospodarske krize, tako i zbog problema nezaposlenosti. U nepovoljnim demografskim uvjetima, suočeni sa starenjem stanovništva i povećanjem životne dobi, a ujedno i krizom uslijed epidemije bolesti COVID-19 koja je značajno pogodila tržište rada, bilo je važno kroz zakonodavni okvir što prije omogućiti veću uključenost, između ostalih, i umirovljenika na tržište rada. Treba istaknuti da je prosječan broj korisnika obiteljske mirovine u svibnju 2021. iznosio 215.977, s prosječnim iznosom neto mirovine od 2.096,74 kuna, što je manje od prosječnog iznosa mirovine u Republici Hrvatskoj. Osim toga, u većini slučajeva korisnici obiteljske mirovine su udovice, odnosno udovci, starije osobe, koji istu koriste nakon smrti bračnog/izvanbračnog druga, a u više od 27% slučajeva preživjeli braćni/izvanbraćni drug potencijalno je izložen riziku od siromaštva. Stoga je ubrzano provođenje mjere proširenja kruga umirovljenika koji mogu raditi, koje je bilo predviđeno za 2022. godinu. Time će se

korisnicima obiteljske mirovine ove godine omogućiti ostvarivanje dodatnog prihoda, a ujedno i osigurati dodatna radna snaga i prijenos stečenih znanja na mlađe radnike.

UPRAVA ZA UPRAVLJANJE OPERATIVNIM PROGRAMIMA EUROPSKE UNIJE

Tijekom izvještajnog razdoblja na provedbu u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. (dalje u tekstu: OPULJP) i Operativnog programa za hranu i/ili materijalnu pomoć (dalje u tekstu: OPFEAD), kao i proces programiranja novog Programa financiranog iz Europskog socijalnog fonda plus (dalje u tekstu: ESF+), značajno je utjecala kriza uzrokovana pandemijom bolesti COVID-19. Tijela Sustava upravljanja i kontrole korištenja dio svojih kapaciteta preusmjerila su na prilagodbu novom načinu rada (rad u timovima, rad od kuće, online suradnja, itd.), kao i pružanje specifičnih uputa za korisnike ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava, a koji su bili prisiljeni prilagoditi provedbu projektnih aktivnosti novonastalim epidemiološkim okolnostima i ograničenjima koje proizlaze iz istih.

Uz navedene izazove i promjene u okruženju, kao odgovor Europske unije (dalje u tekstu: EU) krizu uzrokovanu pandemijom bolesti COVID-19, Europska komisija je državama članicama stavila na raspolaganje dodatna sredstava kroz postojeće Operativne programe. Tako je za Republiku Hrvatsku, za Europski socijalni fond osigurana dodatna alokacija od 530 milijuna EUR, za mjeru Očuvanja radnih mjesta i 10 milijuna EUR za OPFEAD, odnosno adresiranje siromaštva i materijalne deprivacije. Upravljačko tijelo pristupilo je izmjenama OPULJP i OPFEAD, nastavno na navedenu mogućnost, a u cilju što skorije apsorpcije dostupnih sredstava u proračun Republike Hrvatske, koji je značajno pogođen spomenutom krizom, kao i potresima koji su pogodili Zagreb i Petrinju.

UPRAVA ZA OBITELJ I SOCIJALNU POLITIKU

U odnosu na mjeru „Poboljšana i dostupna skrb za starije i nemoćne osobe“ ističe se kako Kapaciteti smještaja za starije osobe u Hrvatskoj pokrivaju 3,68% populacije starijih osoba dok smještajni kapaciteti za starije osobe u EU pokrivaju 5% populacije starijih osoba. Razvojem usluga podrške u zajednici cilj je prevenirati institucionalizaciju i smanjiti broj ulazaka korisnika u institucije, a uslugu smještaja osiguravati za korisnike kojima je neophodna intenzivna i dugotrajna skrb. Kako bi se poboljšala skrb za starije osobe u Nacionalni program otpornosti i oporavka 2021. – 2026. (dalje u tekstu: NPOO) predložena je mjera Izgradnja i opremanje centara za starije osobe (izvaninstitucijske i institucijske usluge) te će se izgraditi i opremiti do 2026. godine osam centara za starije osobe.

U vezi s mjerom „Jačanje sustava socijalne skrbi prema najugroženijim korisnicima kroz širenje mreže socijalnih usluga i transparentnost sustava“, valja istaknuti kako centri za socijalnu skrb u Hrvatskoj na temelju javnih ovlasti provode postupke i priznaju prava korisnicima na socijalne usluge i novčane naknade na temelju Zakona o socijalnoj skrbi te izriču i provode mjere i radnje na temelju Obiteljskog zakona. Svi centri za socijalnu skrb (82 centra i 36 podružnica) rade u suvremenom IT sustavu SocSkrb. IT sustav SocSkrb je ubrzao poslovne procese i olakšao građanima pristup sustavu u smislu da ne moraju prikupljati dokumentaciju potrebnu za priznavanje prava iz sustava socijalne skrbi jer je ista dostupna stručnim radnicima

kroz informacijski sustav u realnom vremenu. Kroz sustav se evidentiraju svi poslovni procesi centara za socijalnu skrb te podaci o korisnicima prava na novčane naknade (zajamčena minimalna naknada, jednokratna naknada, osobna invalidnina, doplatak za pomoć i njegu i dr.) i usluga (smještaj, boravak, organizirano stanovanje, psihosocijalna podrška, rana intervencija i dr.) u sustavu socijalne skrbi. Kroz sustav se vode i evidentiraju postupci vezani uz priznavanje prava na socijalne usluge kod pojedinih pružatelja usluga, ali se ne raspolaže informacijom o kapacitetima pružatelja usluga i cijeni njihove usluge. Stoga je kroz NPOO predložena mjera koja ima cilj razviti jedinstveni IT u čiji rad će biti uključeni svi dionici u procesu priznavanja prava i pružanja usluga korisniku.

U odnosu na mjeru „Zaštita osoba u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti te bolja zaštita žena i djece žrtava nasilja vrijedi navesti kako je izrađen Nacrt prijedloga Nacionalnog plana borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje 2021. - 2027. i Nacrt pripadajućeg Akcijskog plana 2021. - 2024. te su isti upućeni u lipnju na mišljenje Europskoj komisiji. U okviru Poziva financiranog iz Europskog socijalnog fonda "Osiguravanje sustava podrške za žene žrtve nasilja i žrtve nasilja u obitelji " ugovorena su 4 projekta u vrijednosti od 36,7 milijuna kuna te su time odobrena sredstva po projektima svih šest jedinica područne (regionalne) samouprave u kojima se ne pruža usluga skrbi izvan vlastite obitelji za žene žrtve nasilja i žrtve nasilja u obitelji u skloništu. To obuhvaća Krapinsko-zagorsku, Koprivničko-križevačku, Ličko-senjsku, Virovitičko-podravsku, Požeško-slavonsku i Dubrovačko-neretvansku županiju. Odobrenim projektima omogućit će se provedba Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, osobito u dijelovima koji se odnose na osiguravanje geografski ravnomjerno rasprostranjenih usluga potpore žrtvama i osiguravanje dovoljnog broja skloništa radi sigurnog smještaja i proaktivne pomoći žrtvama, osobito ženama i njihovoj djeci. U prvoj polovici 2021. godine po navedenim ugovorima isplaćeno je 1 milijun kuna, a njihovo trajanje planirano je do polovice 2023. godine. U okviru projekta „Zaustavimo nasilje nad ženama i nasilje u obitelji-za nasilje nema opravdanja“, u lipnju 2021. pokrenuta je Nacionalna medijska kampanja koja ima za cilj osvješćivanje opće i stručne javnosti na problema nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. U okviru Poziva "Osiguravanje školske prehrane za djecu u riziku od siromaštva (školska godina 2020./2021.)" financiranog iz Fonda europske pomoći za najpotrebitije (dalje u tekstu: FEAD) ugovorena su 32 projekta ukupne vrijednosti 25,4 milijuna kuna. U prvoj polovici 2021. godine po navedenim ugovorima isplaćeno je 9,7 milijuna kuna. Radi se o Pozivu koji se objavljuje šestu godinu za redom radi ublažavanja najtežih oblika dječjeg siromaštva kroz financiranje školskih obroka djeci u osnovnim školama. Do sada je osigurano 122 milijuna kuna za više od 30 000 djece u oko 500 škola.

HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE

Rad Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (dalje u tekstu: HZMO), kao i sve segmente života obilježila je epidemija bolesti uzrokovane virusom COVID-19. Počevši od 2020. godine, u HZMO-u su se provodile mjere prevencije i sprječavanja širenja korona virusa u skladu s uputama nadležnih državnih tijela. Organizacija rada, raspored rada i radnog vremena u HZMO-u mijenjali su se u skladu s odlukama Vlade Republike Hrvatske, preporukama i uputama Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske i drugih nadležnih tijela te je tako u određenim vremenskim razdobljima bilo uvedeno klizno radno vrijeme, a implementacijom

potrebnih informatičkih rješenja omogućen je rad od kuće odnosno smjenski rad (dvotjedni, odnosno tjedni). Dodatno su, na žalost, na rad i uvjete rada u HZMO-u utjecali i potresi u 2020. godini, čije su se posljedice osjećale i u 2021. godini, ali se nastojalo brzom prilagodbom novonastalim okolnostima umanjiti njihov negativan utjecaj. U tim otežanim okolnostima reorganizacijom rada i radnog vremena te korištenjem modernih telekomunikacijskih tehnologija postiglo se da posljedice epidemije i potresa nisu presudno bile od utjecaja na ostvarivanje mjera u nadležnosti HZMO-a navedenih u provedbenom programu Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike za razdoblje 2021. – 2024.

SREDIŠNJI REGISTAR OSIGURANIKA

Svakodnevno se povećava potreba građana za dobivanjem točnih i pouzdanih informacija iz područja mirovinskog osiguranja u cjelini, a osobito mirovinskog osiguranja temeljem individualne kapitalizirane štednje. Iz dosadašnjih iskustava uočeno je da velika većina mladih danas ne poznaje ni osnove financija, niti su svjesni svog mogućeg utjecaja tijekom radnog vijeka na svoju mirovinu u budućnosti. Tako preko 95% novozaposlenih ne odabere samo svoj obvezni mirovinski fond, već ih Središnji registar osiguranika (dalje u tekstu: REGOS) po službenoj dužnosti raspoređuje nakon proteka roka od mjesec dana. Također, većina zaposlenih ne prati prijave na mirovinsko osiguranje njihovih poslodavaca te iznose osnovica na koje im poslodavci obračunavaju doprinose za mirovinska osiguranja, a osobito redovitost uplata, što u konačnici utječe na njihovu buduću mirovinu.

Unatoč sve većem broju implementiranih e-usluga i razvoju komunikacije s korisnicima putem mrežnih stranica, raste i potreba za informiranjem građana i poduzetnika o tim uslugama, ali i potreba za pružanje poslovne, tehničke i savjetodavne pomoći iz ovog područja.

IZVJEŠĆE O NAPRETKU U PROVEDBI MJERA

Mjere Provedbenog programa Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike za razdoblje 2021.-2024. doprinose provedbi ciljeva Programa Vlade Republike Hrvatske za razdoblje 2020.-2024. godine kako slijedi.

Cilj 1.1 Očuvanje radnih mjesta i socijalna sigurnost

Cilj 1.2. Održiv zdravstveni i mirovinski sustav

Cilj 2.1. Gospodarski oporavak i poslovno okruženje

Cilj 4. 1. Učinkovita, transparentna i otporna država

Navedenim Programom Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike predložilo je 25 mjera. U izvještajnom razdoblju provedene su 3 mjere koje pridonose realizaciji postavljenih ciljeva i to.

1. Jačanje kapaciteta HZZ-a –eHZZ
2. Osiguranje osnovnog socijalnog zaštitnog prihoda za starije osobe
3. Uspješna apsorpcija sredstava iz ESF-a/FEAD-a u svrhu ispunjavanja ciljeva kohezijske politike EU

Preostalih 20 mjera provodi se u skladu s planiranim rokovima te je provedba u tijeku, izuzev mjere Unapređenje rada Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje koju provodi Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i mjere Jačanje sustava obveznog mirovinskog osiguranja temeljem individualne kapitalizirane štednje koju provodi Regos. Navedene dvije mjere će kasniti zbog kompleksnih postupaka javne nabave.

UPRAVA ZA RAD I ZAŠTITU NA RADU

Sve mjere u provedbenom programu se provode sukladno planiranim rokovima te je provedba u tijeku. Vezano uz izmjene i dopunu Zakona o minimalnoj plaći, očekuje se prvo čitanje zakonskog prijedloga u Hrvatskom saboru u rujnu 2021. godine te drugo čitanje u listopadu 2021. godine, nakon čega bi predmetni zakonski propis mogao stupiti na snagu najranije 1. studenoga 2021. godine, u skladu s planom.

Vezano za započeti normativni postupak izrade Nacrta prijedloga Zakona o radu, isti također teče prema planu i u skladu s dogovorom postignutim sa socijalnim partnerima. Radi otklanjanja prepreka u postignuću ključnih točaka ostvarenja, a imajući u vidu socijalni i ekonomski aspekt politika koje se provode uređenjem spomenutih propisa, optimalno bi bilo što više mjera provesti u visokom stupnju suglasja sa socijalnim partnerima.

U području sigurnosti i zaštiti zdravlja na radu u tijeku je provedba ESF projekta „Razvoj sustava e-učenja, upravljanja i praćenja zaštite na radu“, te će u postavljenom roku biti ostvareni planirani rezultati: izradit će se metodološka on-line aplikacija za procjenu rizika, OiRA alati procjenu rizika za 30 zanimanja odnosno djelatnosti koji su besplatni za korištenje te će se postaviti sustave e-učenja u ovom području.

Izrađen je Prijedlog pravilnika o osposobljavanju i usavršavanju iz zaštite na radu te polaganju stručnog ispita, koji će se donijeti do kraja 2021. godine.

UPRAVA ZA TRŽIŠTE RADA I ZAPOSŁJAVANJE

Sve mjere u provedbenom programu se provode sukladno planiranim rokovima te je provedba u tijeku, dok je jedna mjera provedena u potpunosti (Jačanje kapaciteta HZZ-a - eHZZ).

Do kraja lipnja iskorišteno je 3.087.300.820,44 kuna za provedbu navedenih mjera.

Mjera „Potpore za očuvanje radnih mjesta u djelatnostima pogođenim koronavirusom COVID-19“ je pokazala značajne rezultate te je navedenu mjeru od početka provedbe do kraja lipnja koristilo 700 tisuća radnika odnosno 120 tisuća poslodavaca.

Ostale mjere također doprinose cilju „Očuvanje radnih mjesta i socijalna sigurnost“ iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2020.-2024. Poseban fokus je aktivacija i uključivanje u mjere politika zapošljavanja svih nezaposlenih osoba, s posebnim naglaskom na osobe s invaliditetom te ostale ranjive skupine.

UPRAVA ZA MIROVINSKI SUSTAV

Provedba mjere redefiniranja modela obiteljske mirovine je u tijeku. U četvrtom tromjesečju bit će izrađena stručna studija analize obiteljske mirovine i modela obiteljskih mirovina država EU, mogućih reformiranih modela obiteljske mirovine te financijskih procjena troškova.

Provedba mjere povećanja mirovine za 10% je u tijeku. Upravno vijeće Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje je u ožujku 2021. donijelo Odluku o aktualnoj vrijednosti mirovine (dalje u tekstu: AVM) koja iznosi 69,81 kn, što u okviru redovnog usklađivanja mirovina predstavlja stopu povećanja AVM-a od 0,56% od 1. siječnja 2021. Time je u ožujku 2021. postignuta planirana prva ključna točka ostvarenja (redovno usklađivanje mirovina od 1. siječnja 2021.). Za razdoblje do 30. lipnja 2021. utrošeno je ukupno oko 100 milijuna kuna (isplata 5 mirovina s navedenim usklađenjem).

Provedba mjere proširenja kruga umirovljenika koji mogu raditi je u tijeku. Krajem lipnja 2021. izrađen je Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju koji je upućen u daljnju zakonodavnu proceduru, a kojim se korisnicima obiteljske mirovine omogućuje rad do polovice punog radnog vremena, uz istovremenu isplatu mirovine. Time su u lipnju 2021. utvrđeni kriteriji za proširenje kruga umirovljenika koji mogu raditi uz isplatu mirovine, što je prva točka ostvarenja u provedbi mjere.

UPRAVA ZA UPRAVLJANJE OPERATIVNIM PROGRAMIMA EUROPSKE UNIJE

U nadležnosti ove uprave je doprinos provedbi i izvještavanje o mjeri „Uspješna apsorpcija sredstava iz ESF-a/FEAD-a u svrhu ispunjavanja ciljeva kohezijske politike EU“. U odnosu na postavljene pokazatelje rezultata, za koje je moguće utvrditi iznos utrošenih proračunskih sredstava, u navedenom je izvještajnom razdoblju, do 30. lipnja 2021. godine, utrošeno ukupno 3.774.914.628,00 kn. Predmetna mjera prati se ostvarenjem kroz zadanih šest pokazatelja rezultata, od kojih su dva u potpunosti provedena, dok se preostala četiri provode kako je planirano te se očekuje da će u skladu s planom zadani ciljevi za 2021. godinu ostvariti.

Opis doprinosa ostvarenju zadanih pokazatelja rezultata u izvještajnom razdoblju, kako slijedi:

Stopa ovjerenih sredstava na razini OPULJP 2014.-2020.

U okviru priprema za proces ovjeravanja sredstava, trenutno su zaprimljene dvije Izjave o izdacima, jedna u iznosu od 1,9 milijardi kuna, s krajnjim datumom prihvatljivosti troškova - 10. svibnja 2021. te druga u iznosu od 1,2 milijardi kuna, s krajnjim datumom prihvatljivosti troškova - 30. lipnja 2021., a koje čine podlogu za pripremu zahtjeva za plaćanjem s ciljem podnošenja Europskoj komisiji. Planirano je ovjeravanje navedenih zaprimljenih izdataka u trećem tromjesečju tekuće godine.

Stopa ovjerenih sredstava na razini OPFEAD 2014.-2020.

Zaprimljena je Izjava o izdacima u iznosu od 54 milijuna kn, s krajnjim datumom prihvatljivosti troškova - 23. travnja 2021., istu je obradilo Upravljačko tijelo te je poslana Tijelu za ovjeravanje koje će podnijeti zahtjev za plaćanje Europskoj komisiji. Planirano je ovjeravanje navedenih izdataka u trećem tromjesečju tekuće godine.

Broj izrađenih godišnjih izvješća

Izvjешćavanje o ostvarenju ciljeva operativnih programa ostvaruje se izradom Godišnjih izvješća o provedbi (dalje u tekstu: GIP), koja sadrže kvalitativne i kvantitativne podatke relevantne za praćenje operativnih programa kao i cjelokupni napredak prema ostvarenju konkretnih ciljeva programa. Izvješća usuglašena s dionicima uključenim u rad Odbora za praćenje (dalje u tekstu: OzP) dostavljaju se Europskoj komisiji na odobravanje.

GIP za ULJP i GIP za FEAD za 2020. godinu izrađeni su te odobreni na 15. sjednici OzP-a, te u okviru zadanih rokova poslani Europskoj komisiji putem SFC2014. Očekuje se odluka Europske komisije o statusu istih u trećem tromjesečju 2021. godine

Broj provedenih vrednovanja (odobrena završna izvješća) u okviru ESF-a

Proces planiranja, praćenja provedbe, koordiniranje evaluacijskih aktivnosti, kao i komuniciranje i praćenje evaluacijskih preporuka važan su aspekt jačanja evaluacijskih kapaciteta tijela u Sustavu upravljanja i kontrole korištenja ESF-a te važan doprinos unaprjeđenju postupanja i kreiranju budućih ciljeva. Kontinuiranim provođenjem vrednovanja operativnih programa osigurava se unaprjeđenje programa i cjelokupnog sustava.

U skladu s planiranim i unaprijed postavljenim ugovornim rokovima, od šest evaluacija koje u 2021. godini završavaju s provedbom, u prvoj polovici 2021. godine dovršene su četiri. Preostale dvije bit će završene u drugoj polovici 2021. godine. Dodatno, u prvoj polovici 2021. godine dodatno su odobrena i dva početna te jedno izvješće u tijeku provedbe za evaluacije OPULJP-a. Sveukupan iznos svih odobrenih isporuka prikazan je u iznosu utrošenih proračunskih sredstava.

Izrađen OPULJP 2021.-2027.

Glavni cilj ulaganja kroz novi Program - ojačati ekonomiju i društvo kroz postizanje više razine zaposlenosti i aktivnosti, kvalitetnog i dostupnog obrazovanja povezanog s tržištem rada, snažnog sustava socijalne zaštite te kvalitetnih i dostupnih zdravstvenih usluga. Posebnu ulogu u provedbi projektnih aktivnosti imat će socijalni partneri i organizacije civilnoga društva.

Tijekom prve polovice 2021. godine u okviru Radne skupine Solidarna Hrvatska održan je niz sastanaka i konzultacija i za OPULJP te je pripremljen prvi nacrt spreman za upućivanje Europskoj komisiji u srpnju 2021. godine.

Broj izrađenih godišnjih planova

U siječnju je izrađen i objavljen Godišnji plan poziva na dostavu projektnih prijedloga za OPULJP za 2021. godinu, pri čemu su u tijekom ožujka i svibnja objavljene njegove izmjene.

UPRAVA ZA OBITELJ I SOCIJALNU POLITIKU

U srpnju Republika Hrvatska je dobiti pozitivnu ocjenu od Europske komisije za Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2026., koja je prethodno usvojena na kolegiju povjerenika EK. Donijeta je Odluka o sustavu upravljanja i praćenju provedbe aktivnosti u okviru NPOO-a. U okviru Poziva financiranog iz Europskog socijalnog fonda "Osiguravanje sustava podrške za žene žrtve nasilja i žrtve nasilja u obitelji" ugovorena su 4 projekta kojima se osiguravaju sredstva za uspostavu i rad skloništa za žrtve nasilja u obitelji u županijama koja nisu imala

osigurana skloništa. Provedena je medijska kampanja koja ima za cilj senzibilizaciju stručne i opće i javnosti. U okviru Poziva "Osiguravanje školske prehrane za djecu u riziku od siromaštva (školska godina 2020./2021.)" financiranog iz FEAD-a ugovorena su 32 projekta.

Napominje se kako su za mjere „Poboljšana i dostupna skrb za starije i nemoćne osobe“ i „Jačanje sustava socijalne skrbi prema najugroženijim korisnicima kroz širenje mreže socijalnih usluga i transparentnost sustava“ sredstva osigurana u okviru NPOO-a te da rokovi i vrijednosti u tablici u privitku nisu u skladu s nazivima mjera, rokovima i vrijednostima definiranim u NPOO-u.

HZMO

HZMO sudjeluje u Provedbenom programu Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike za razdoblje 2021. – 2024. kroz tri mjere: „Osiguranje osnovnog socijalno zaštitnog prihoda za starije osobe“, „Unapređenje rada Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje“ te „Nove elektroničke usluge Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje“.

Svrha mjere „Osiguranje osnovnog socijalno zaštitnog prihoda za starije osobe“ je propisana potreba osiguranja osnovnog socijalno zaštitnog prihoda na nacionalno definiranoj minimalnoj razini za starije osobe, kao jedan od jamstava osnovne nacionalne zaštite prema Preporuci 202 Međunarodne organizacije rada iz 2012. Ključna točka ove mjere je Izrađena baza podataka korisnika nacionalne naknade, temeljem koje je omogućeno donošenje rješenja o pravu i isplatu. Isto je ostvareno kroz projekt HZMO-a Provedba Zakona o nacionalnoj naknadi za starije osobe u veljači 2021. Za realizaciju ove mjere utrošeno je 800.000,00 kn.

Cilj mjere Unapređenje rada Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje je transformacija poslovnih procesa HZMO-a kroz definiranje budućeg poslovnog modela, informatizaciju poslovnih procesa kroz digitalizaciju, povećanje učinkovitosti poslovanja i podizanje razine produktivnosti radnika HZMO-a. Navedeno se želi ostvariti kroz tri projekta financirana sredstvima Europske unije: Modernizacija IKT podrške HZMO-a- eHZMO, Uspostava sustava upravljanja ljudskim potencijalima u HZMO-u i Digitalizacija arhive Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje - eArhiva. Kroz projekt eHZMO planirano je uspostaviti novi sustav za izračun mirovina, novi sustav za vođenje matične evidencije, novi sustav za isplatu mirovina te osposobiti 425 radnika HZMO-a za pružanje novih ili poboljšanih usluga. Navedeni ciljevi su ujedno ključne točke ostvarenja mjere. Projekt eHZMO započeo je 7. veljače 2020. godine potpisivanjem Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava koja su osigurana kroz Europski socijalni fond (ESF). Od osiguranih sredstava iskorišteno je ukupno 108.842,24 kn. Zbog pripreme i opsega projektnih aktivnosti sredstva za financiranje projekta su odobrena na kraju proračunskog razdoblja ESF-a 2014.-2020. Navedenim Ugovorom predviđen je završetak njegovih aktivnosti u prosincu 2023. Iako se s projektnim aktivnostima krenulo na vrijeme, kompleksnost nabavnih postupaka utjecala je na dinamiku provedbe projekta te zbog neizvjesnosti njegovog završetka do prosinca 2023. isti je kao investicija uvršten u Nacionalni plan oporavka i otpornosti (dalje u tekstu: NPOO) s rokom završetka u prosincu 2026. Shodno tome, ključne točke ostvarenja mjere će se postići u provedbenom planu koji će obuhvatiti razdoblje do 2026. a ne 2023. kako je trenutno naznačeno. Projektom Uspostava sustava upravljanja ljudskim potencijalima u HZMO-u uspostaviti će se sustav za upravljanje ljudskim potencijalima, te će se osposobiti 181 radnik HZMO-a za pružanje novih ili poboljšanih usluga,

a isto predstavlja ključne točke ostvarenja mjere. Zbog kašnjenja u procesu nabave navedenog sustava od Hrvatskog zavoda za zapošljavanje kao Posredničkog tijela razine 2 zatraženo je i odobreno prolongiranje završetka projekta za 24 mjeseca, odnosno do 18. srpnja 2023. Sukladno tome, 14. srpnja 2021. potpisan je dodatak Ugovoru prema kojem će se sustav za upravljanje ljudskim potencijalima uspostaviti u srpnju 2023. Kroz projekt je educirano 58 od predviđenih 181 radnika HZMO-a. Od osiguranih sredstava iskorišteno je ukupno 2.604.597,32 kn. Investicijom Digitalizacija arhive Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje - eArhiva koja je financirana sredstvima NPOO-a povećati će se dostupnost i kvaliteta javno dostupnih informacija i usluga korisnicima na tržištu rada uvođenjem digitalne arhive i racionalizacije administrativnih postupaka s gradivom, te će se unaprijediti zaštita i čuvanje arhivskog i registraturnog gradiva, radi povećanja učinkovitosti rada HZMO-a. Ključna točka ove investicije je uspostava sustava za upravljanje digitalnom arhivom čija realizacija se očekuje u prosincu 2022. Do 30. lipnja 2021. za aktivnosti na realizaciji ove mjere ukupno je utrošeno 2.713.439,56 kn.

Mjera „Nove elektroničke usluge Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje ima omogućiti korisnicima jednostavniji i efikasniji pristup uslugama HZMO-a, te skratiti postupke iz mirovinskog osiguranja.

Ključne točke ove mjere su:

a) Omogućeno elektroničko podnošenje zahtjeva za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja

Uspostavljen je e-Zahtjev za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja čime je od siječnja 2021. dostupno pet novih usluga HZMO-a koje budućim korisnicima i umirovljenicima omogućuju predaju zahtjeva za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja putem sustava e-Građani: e-Zahtjev za starosnu/prijevremenu starosnu mirovinu; e-Zahtjev za invalidsku mirovinu; e-Zahtjev za privremenu invalidsku mirovinu; e-Zahtjev za obiteljsku mirovinu iza osiguranika; e-Zahtjev za obiteljsku mirovinu iza korisnika. Ostvarivanjem ove točke ujedno je ostvaren cilj 2.3. Elektroničko podnošenje zahtjeva za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja iz Akcijskog plana za administrativno rasterećenje gospodarstva 2020. Vlade Republike Hrvatske.

b) Povećan obuhvat broja elektroničkih prijava

Prema podacima HZMO-a trenutno postotak elektroničkih prijava u ukupnom broju prijava iznosi 90,9% što je iznad ciljne vrijednosti za 2021.

c) Povećan broj prijava o utvrđenom stažu i plaći radi skraćivanja postupaka za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja

Broj prijava o utvrđenom stažu i plaći se prema podacima HZMO-a iznosi 97,8% što je jednako početnoj vrijednosti u 2020., dok ciljna vrijednost za 2021. iznosi 97,9%.

d) Uspostavljene elektroničke prijave o stažu osiguranja i plaći

Završetkom projekta Elektronička uspostava prijave eMPP-1 od 1. siječnja 2021. obveznicima je omogućena uspostava elektroničke prijave o stažu osiguranja i plaći. Trenutno postotak elektroničkih prijava o stažu osiguranja i plaći u ukupnom broju prijava o stažu osiguranja i plaći iznosi 8%, dok je ciljna vrijednost 10%.

e) Automatizirani postupci kontrole podataka o kojima ovise prava iz mirovinskog osiguranja putem elektroničke usluge

U svrhu ostvarenja ove ključne točke u HZMO-u je pokrenut projekt Digitalizacija postupka kontrole podataka za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja čija je svrha digitalizacija poslovnog procesa čime će se pridonijeti smanjenju troškova obveznicima vezanih uz nabavu papirnatih tiskanica i uz poštanske troškove dostave dokumentacije te dovesti do skraćivanja postupka kontrole i posredno postupka za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja. Planirani završetak projekta je prosinac 2021.

f) Omogućeno podnošenje zahtjeva za izdavanjem prenosivog dokumenta A1 elektroničkim putem

Za realizaciju ove ključne točke u HZMO-u je pokrenut projekt Podnošenje zahtjeva za izdavanje prenosivog dokumenta A1 elektroničkim putem s planiranim završetkom u prosincu 2021.

Do 30. lipnja 2021. za aktivnosti na realizaciji ove mjere ukupno je utrošeno 600.000,00 kn.

REGOS

Jačanje financijske pismenosti iz područja mirovinskog osiguranja omogućeno je otvaranjem mirovinskih informativnih centara i unaprjeđenjem stručnog znanja zaposlenika u području mirovinskog osiguranja kroz edukaciju koja je u tijeku. Na provedbu ove mjere do dana 30. lipnja 2021. godine iskorišteno je 15.160.142,00 kuna. Time se povećava otvorenost i transparentnost mirovinskog sustava u cjelini te u konačnici poboljšava financijska pismenost građana. Institucije u sustavu mirovinskog osiguranja trebaju građanima, a pogotovo mladim osobama, osigurati podršku već od samog ulaska na tržište, jačanjem ovog dijela financijske pismenosti. Jačanje sustava obveznog mirovinskog osiguranja temeljem individualne kapitalizirane štednje kroz razvoj novih e-usluga u fazi je kašnjenja zbog prilagodbe novom sučelju i funkcionalnostima sustava e-Građani i zbog implementacije nove verzije naprednog elektroničkog potpisa (e-Potpis v2).

Zaključno, mjera jačanja financijske pismenosti je u fazi provedbe, a mjera jačanja sustava individualne kapitalizirane štednje je u fazi kašnjenja zbog naprijed navedenih razloga.

DOPRINOS OSTVARENJU CILJEVA JAVNIH POLITIKA

UPRAVA ZA RAD I ZAŠTITU NA RADU

U okviru Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine za područje radnih odnosa relevantan je pokazatelj udio privremeno zaposlenih u ukupno zaposlenima (ugovori o radu na određeno vrijeme), za koji pokazatelj je ocijenjeno da je previsok (prema podacima za 2019.g. proizlazi udio istih od 18,1%) pa ciljana vrijednost za 2030. godinu iznosi 15%. Udio ugovora o radu na određeno vrijeme u RH posljednjih je godina konstantan i prema službenim podacima HZMO-a iznosi oko 25%, s izuzetkom u 2020. godini kada je pao na 22%,

i to ponajviše kao posljedica gospodarske krize izazvane pandemijom COVID-19. Usporedni europski podaci koji koriste drugačiju metodologiju navode podatak za Hrvatsku u 2019.g. od 18,1%, dok je prosjek EU iste godine bio 15%. Ciljanim mjerama koje se planiraju provesti putem Zakona o radu očekuje se daljnji pad udjela ugovora o radu sklopljenih na određeno vrijeme do razine prosjeka EU. Nadalje, programski je cilj ove Vlade poticati rast plaća te do kraja mandata podići visinu minimalne plaće u RH na udio od 50% prosječne plaće. Iako visina minimalne plaće ne proizlazi izravno iz Zakona već se utvrđuje uredbama Vlade na godišnjoj razini, izmjene Zakona o minimalnoj plaći će omogućiti osiguravanje primjerenih plaća, a ne samo minimalnih, a što je osobito važno jer se radi o reguliranju plaće posebno ugroženim skupinama radnika koji primaju najniže plaće u RH.

Briga o čovjeku, njegovo zdravlje, njegovanje ljudskih potencijala, te stvaranje prilika za njihovo iskazivanje i razvoj dio je vizije Hrvatske kao zemlje koja ulaže u ljude i brine o njima, te je to ujedno i sastavnica strateških ciljeva Vlade RH. U području sigurnosti i zdravlja na radu direktno se pridonosi ostvarenju Strateškog cilja 5. „Zdrav, aktivan i kvalitetan život“ iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. upravo podizanjem kvalitete rada svih dionika u sustavu zaštite na radu, razvojem digitalnih alata i povećanjem osviještenosti o značenju prevencije u radnom okruženju, što je rezultat provođenja mjere predviđene Provedbenim programom Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike za razdoblje 2021.-2024.. Kvalitetnija zaštita na radu utječe na smanjenje broja smrtnih stradanja, ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, time i na smanjenje stope bolovanja uzrokovanih ozljedama na radu i profesionalnih bolesti, kao i na manji trošak poslodavaca i izdvajanje iz Državnog proračuna zbog navedenog.

UPRAVA ZA TRŽIŠTE RADA I ZAPOSŁJAVANJE

U okviru Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine za područje tržišta rada relevantan je pokazatelj stopa zaposlenosti, a čija ciljana vrijednost za 2030. godinu iznosi 75%. Također, stopa zaposlenosti je jedan od ključnih pokazatelja Programa Vlade Republike Hrvatske te Nacionalnog programa reformi.

Stopa zaposlenosti u Republici Hrvatskoj kontinuirano raste pa tako u prvom tromjesečju 2021. godine iznosi 66,1% dok je u prvom tromjesečju 2016. godine iznosila 59,4%. Nadalje, pravovremenom uspostavom mjera za očuvanje radnih mjesta, broj osiguranika prema podacima HZMO-a se je povećao za 54.499 u lipnju 2021. godine u usporedbi s lipnjem 2020. godine. U istom razdoblju broj nezaposlenih u evidenciji HZZ-a smanjen je za 24.419 osoba.

UPRAVA ZA MIROVINSKI SUSTAV

Program Vlade Republike Hrvatske 2020. – 2024., u cilju 1.2. Održiv zdravstveni i mirovinski sustav, predviđa povećanje mirovine za dodatnih 10% te nastavak provedbe mirovinske reforme koja osigurava adekvatnost mirovina, uspostavljanje održivog mirovinskog sustava i rješavanje problema međugeneracijske nejednakosti. Također je predviđeno omogućavanje korisnicima obiteljske mirovine pravednijeg načina izračuna mirovine te proširenje kruga umirovljenika koji mogu raditi do polovice radnog vremena, odnosno poticanje duljeg ostanka u svijetu rada

i nakon 65. godine života kako bi se rad omogućio onima koji to žele. Mjere iz područja mirovinskog sustava u provedbenom programu doprinose upravo ostvarenju navedenog cilja.

Provedba navedenih mjera u mirovinskom sustavu također doprinosi ostvarenju strateškog cilja 5.5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine, odnosno provedbi politike na prioritetnom području dostojanstvenog starenja, koja uključuje poticanje duljeg ostanka u svijetu rada, poboljšanje mogućnosti umirovljenika za sudjelovanje na tržištu rada te razmatranje mogućnosti uvođenja novog modela obiteljskih mirovina.

Do kraja lipnja 2021. godine je kroz provedbu mjera provedbenog programa, u okviru predviđenih rokova, postignuto povećanje mirovina od 0,56% te su utvrđeni kriteriji za proširenje kruga umirovljenika koji mogu raditi uz isplatu mirovine.

UPRAVA ZA UPRAVLJANJE OPERATIVNIM PROGRAMIMA EUROPSKE UNIJE

Svrha mjere „Uspješna apsorpcija sredstava iz ESF-a/FEAD-a u svrhu ispunjavanja ciljeva kohezijske politike EU“ jest osiguranje financiranja projekata koji doprinose ciljevima Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. i 2021.-2027. i postizanje maksimalne stope ovjerenih sredstava (100%) prema Europskoj komisiji. S ciljem osiguranja kontinuiteta u financiranju projekata koji doprinose ciljevima Europskog socijalnog fonda važno je pravovremeno programiranje novog Programa 2021.-2027. te nastavak objave poziva na dostavu projektnih prijedloga kroz modalitete otvorenih i izravnih dodjela bespovratnih sredstava. Uspješnom apsorpcijom sredstava oba programska razdoblja postići će se ciljevi identificirani predmetnim programima u području zapošljavanja, socijalnog uključivanja, obrazovanja te zdravstva u skladu s programom Vlade Republike Hrvatske 2020. – 2024., cilj 2.1. Gospodarski oporavak i poslovno okruženje.

Konkretno, novi Program financiran iz ESF+ biti će usmjeren na sljedeće ciljeve ulaganja: visoka razina mogućnosti zaposlenja, poboljšanje prilika za zaposlenje, ulaganje u izobrazbu i vještine, visoka razina socijalne uključenosti i iskorjenjivanje siromaštva, pogotovo kod djece i ranjivih skupina.

UPRAVA ZA OBITELJ I SOCIJALNU POLITIKU

Izgradnjom centara za starije osobe riješili bi se problemi manjka smještajnih kapaciteta za starije, nedostupnost svih usluga za starije osobe te opterećenost ukućana i članova obitelji. Naglašavamo da izgradnja centara za starije ima i posredno demografski učinak, jer utječe na podizanje standarda života obitelji i direktno je u vezi s usklađivanjem obiteljskog i poslovnog života te Direktivom Vijeća o ravnoteži između poslovnog i privatnog života roditelja i pružatelja skrbi koja se treba implementirati do 02. kolovoza 2022. godine. Ističe se kako će sva informatička oprema koje će se nabaviti biti u skladu s EU Direktivom 2009/125/EC za eko-dizajn proizvoda povezanih s energijom, čime se doprinosi održivom razvitku povećanjem energetske učinkovitosti i razine zaštite okoliša. Sva informatička oprema bit će u skladu s EU direktivom 2011/65/EU (RoHS) za ograničavanje upotrebe određenih opasnih supstanci u

električnoj i elektroničkoj opremi. Po iskorištenosti opreme, otpadnu električnu i elektroničku opremu sakuplja i upravlja ovlašteni operater te obrađuje prema hijerarhiji otpada, u skladu s Direktivom 2012/19/EU o otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi.

Osnivanjem skloništa za žrtve nasilja u obitelji na području svih županija u Republici Hrvatskoj osigurana je zaštita u situacijama nasilja u obitelji i potpora i podrška žrtvama nasilja. Senzibilizirana javnost na problem nasilja u obitelji pretpostavka je zaštite žrtava i prevencije pojave nasilja. Kroz osiguravanje školske prehrane za djecu u riziku od siromaštva ublažavaju se najteži oblici dječjeg siromaštva kroz financiranje školskih obroka djeci u osnovnim školama

HZMO

Mjerom „Osiganje osnovnog socijalno zašitnog prihoda za starije osobe“ ostvaren je cilj 1.2. Održiv zdravstveni i mirovinski sustav Programa Vlade Republike Hrvatske 2020. – 2024. na način da je HZMO implementirao i omogućio provedbu Zakona o nacionalnoj naknadi za starije osobe. Tako je na dan 30. lipnja 2021. u isplati bilo 5.196 korisnika nacionalne naknade za starije osobe. Provedbom ove mjere se kroz administrativnu jednostavnost smanjuje siromaštvo starijih osoba koje ne ostvaruju pravo na mirovinu, ublažava se stigma siromaštva, te se smanjuje broj podnesenih zahtjeva za ostvarivanje i korištenje socijalne pomoći.

Kroz provedbu projekata financiranih sredstvima Europske unije u sklopu mjere Unapređenje rada Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje pridonosi se cilju 1.4. Učinkovita, transparentna i otporna država Programa Vlade Republike Hrvatske 2020. – 2024, na način da će se povećati razina kvalitete usluga koje se pružaju korisnicima te osigurati učinkovitost rada HZMO-a kroz modernizaciju informatičkog sustava i temeljnih poslovnih procesa HZMO-a, što doprinosi modernizaciji javne uprave. S obzirom na obuhvatnost i trajanje projekata njihova implementacija i učinci će se ostvariti u narednim razdobljima.

Mjerom „Nove elektroničke usluge Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje“ ima se pridonijeti ostvarenju cilja 1.4. Učinkovita, transparentna i otporna država Programa Vlade Republike Hrvatske 2020. – 2024., tako da se olakša pristup uslugama HZMO-a. Elektroničkim uslugama HZMO-a želi se podići zadovoljstvo korisnika kroz dostupnost, pouzdanost i sigurnost. Uspostavom e-Zahtjeva za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja kroz pet novih usluga HZMO-a budućim korisnicima i umirovljenicima omogućena je predaja zahtjeva za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja putem sustava e-Građani.

REGOS

Uspostava regionalnih mirovinskih informativnih centara je novi iskorak u nastojanjima Vlade Republike Hrvatske da javna uprava bude servis građana i služi zadovoljavanju njihovih potreba. Sama ideja za unaprjeđenje kvalitete pruženih usluga temelji se na dosadašnjim iskustvima i saznanjima o sadržajima i uslugama koje građani i poduzetnici najčešće traže. Provedba ovih mjera važna je i zbog izazova globalizacije, digitalizacije društva i niza novih

usluga koje stvaraju potrebu i izazov konstantnog educiranja. Svrha javne uprave je pružanje usluga zbog čega korisnik tih usluga mora biti u središtu njenog rada.

Koordinator za strateško planiranje

Ivan Vidiš

